

**ЕТИМОЛОГІЯ ТА ІСТОРИОГРАФІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ХУСТКИ
ЯК ЕЛЕМЕНТУ
НАЦІОНАЛЬНОГО ВБРАННЯ**

Олена Іваненко,
<https://orcid.org/0000-0002-0906-3177>
аспірантка,
Київський національний університет
культури і мистецтв,
Київ, Україна,
salon1butterfly13@gmail.com

**ETYMOLOGY AND HISTORIOGRAPHY
OF THE UKRAINIAN HEADSCARF
AS AN ELEMENT
OF NATIONAL DRESS**

Olena Ivanenko,
<https://orcid.org/0000-0002-0906-3177>
PhD Student,
Kyiv National University of Culture
and Arts,
Kyiv, Ukraine
salon1butterfly13@gmail.com

Анотація

Мета статті – з'ясувати особливості функціонування Полтавських хусток кінця XIX – початку XX ст. як елементу жіночого національного вбрання, виявити загальні і специфічні характеристики їхнього виготовлення і способів пов'язування; з'ясувати етимологію слова «хустка», простежити його взаємозв'язок з поняттям «убрус» та іншими, схожими за змістом. **Методологія дослідження.** За допомогою порівняльно-історичного методу досліджуємо етимологію понять, що стосуються українських жіночих головних уборів. З використанням історично-типологічного методу проведено культурологічний та мистецтвознавчий аналіз дослідження. **Наукова новизна.** Ґрунтовно вивчено етимологію значущих понять українських головних уборів: «убрус», «хустка» та ін. Зазначені їхні характерні риси у різних регіонах України. Проаналізовано та подано способи пов'язування хусток кінця XIX – початку XX ст., означені характеристики їхнього виготовлення та поширення у повітах Полтавської губернії. Доведено, що у Полтавській губернії наприкінці XIX ст. одночасно існували два головних способи пов'язування хусток: у повітах північно-західної частини губернії поширеним був спосіб пов'язувати хустку вузлом на верхівці голови, у східній частині – вузлом на шиї. **Висновки.** Повсякденні жіночі хустки при-

Abstract

The purpose of the article is to find out the peculiarities of headscarves functioning in the late 19th – early 20th centuries as an element of women's national dress, to identify general and specific characteristics of their manufacturing and methods of tying, to find out the etymology of the word "headscarf", to trace its relationship with the concept of "ubrus" and others similar in meaning. **Research methodology.** Using a comparative-historical method, we have explored the etymology of concepts related to Ukrainian women's headwear. Using a historical-typological method, a cultural and art analysis of the study has been conducted. **Scientific novelty.** The etymology of significant concepts of Ukrainian headwear, namely "ubrus", "headscarf" and others, is thoroughly studied. Their characteristic features in different regions of Ukraine are noted. The methods of tying headscarves from the 19th to the early 20th century are analysed and presented, the characteristics of their production and distribution in the counties of Poltava province are marked. It is proved that in Poltava province at the end of the 19th century, there were two main ways of tying headscarves simultaneously: in the counties of the north-western part of the province, the method of tying a headscarf with a knot on the top of the head was common, and in the eastern part – with a knot on the neck. **Conclusions.** Everyday women's headscarves

значалися для прикривання, утеплення й оздоблення голови заміжніх жінок. Взористоткані хустки виділялися локальною своєрідністю художнього вирішення. Святкові головні убори українок відрізнялися різноманітністю та витонченістю. Суворая завершеність властива формам цієї невід'ємної частини національного костюма як таким, що вдосконалюються протягом довгого ряду поколінь. Наприкінці XIX ст. майже зовсім знищуються намітки, на які витрачалося багато матеріалу. Головні убори нових форм стають практичніші, дешевші і легші. «Старовицькі хустки» поступаються місцем мануфактурним виробам. На початку XX ст. хустки стали найпоширенішим головним убором як у місті, так і в селі.

were intended to cover, insulate and decorate the heads of married women. Patterned woven headscarves were distinguished by the local originality of the artistic solution. Festive head-dresses of Ukrainian women differed in variety and elegance. Strict completeness is inherent in the forms of this integral part of the national costume as those that have been refining over many generations. At the end of the 19th century, the wimples, on which a lot of material was spent, were almost destroyed. Headwear of new shapes was becoming more practical, cheaper and lighter. "Starovytsky headscarves" give way to manufactured goods. At the beginning of the 20th century, headscarves became the most common headdress both in the city and in the village.

Ключові слова:

національний костюм, український народний одяг, головний жіночий убір, «убрус», «хустка», «рантух».

Keywords:

national costume, Ukrainian folk clothing, female headdress, "ubrus", "headscarf", "rantukh".

Вступ **1**

Жіноча хустка на території України для населення завжди мала велике значення. Зазвичай молода дівчина плела коси і одягала віночок на голову, що символізував свободу. Виходячи заміж, з молодою відбувалося особливе священнодійство за певним обрядом: свекруха у дівчини з голови знімала фату, що покривала голову, розплітала коси та одягала хустку. Ця церемонія значила, що наречена починає нове життя і є заміжньою жінкою. Одягнувши хустку, одружена жінка не мала права вийти на вулицю з непокритою головою.

Мета дослідження **2**

Мета дослідження – з'ясувати етимологію слова «хустка», простежити його взаємозв'язок з поняттям «убрус» та іншими, схожими за змістом; дослідити загальні специфічні характеристики виготовлення, способів пов'язування Полтавських хусток кінця XIX – початку XX ст. як елемента жіночого національного вбрання.

Методологія та аналіз джерельної бази **3**

Етимологію понять, що стосуються українських жіночих головних уборів, досліджуємо за допомогою порівняльно-історичного методу. Культурологічний та мистецтвознавчий аналіз дослідження проведено з використанням історично-типологічного методу.

Естетичні й технологічні аспекти народних головних уборів України завжди були у центрі уваги дослідників. Розмаїття

форм та функціональність українських жіночих головних уборів вивчено в працях К. Матейко (1996), О. Никорак (2013), С. Сидорович (1979), Г. Стельмащук (2013), К. Стамеровим (1978). Т. Ніколаєвою (2005) подано ґрунтовну характеристику комплексів українського вбрання та їх складників, висвітлено етнорегіональні відмінності. Вивченню художньої виразності ансамблів українського народного костюма різних територій України присвячені праці Т. Кара-Васильєвої (1984), Р. Захарчук-Чугай (2008), А. Варивончик (2020) та ін.

Результати дослідження

4

Вивчаючи український народний одяг, К. Матейко вказує, що перші відомості про жіночий головний убір зустрічаються в XI ст. у давньоруському Ізборнику Святослава. У слов'янських жінок матеріалом для виготовлення головних уборів було полотно, з найтоншої пряжі, так званий «убрус», який на теренах України мав різні назви: на Львівщині, Буковині, Івано-Франківщині – «перемітка», «намітка», або «рантух», інколи «примітка» (Івано-Франківщина); на Лемківщині – «рубок»; на Волині та Західному Поділлі – «плат»; «завивало» – на Поліссі, «серпанок» – на Південному Поліссі; «завійка» – на Прикарпатті; «намітка» – на Подніпров'ї; «ручник» – на Буковині. Маючи різні локальні назви та відмінності у способах ношення, це завжди був шмат полотна, краї якого прикрашалися тканим переборним орнаментом, що мав назву «переміткові забори» (Матейко, 1996, с. 116). Лінгвіст та етнограф В. Даль у тлумачному словнику вказує як основні такі значення слова «убрусъ»: плат, хустка; фата; ширинка, полотнище, рушник (Убрус, б.г.). Вивчаючи етимологію слова «убрусъ», М. Фасмером доведено, що це поняття пов'язане з жіночою головною хусткою, рушником. Дослідник вказує на первісне значення слов'янського слова «утирка» (Хуста, б.г.).

У слов'янських мовах слово «убрус» широко подано саме з цим значенням. В українській мові воно позначає рушник; у болгарському – рушник або хустку, у сербському та хорватському – рушник, ручник. Але також засвідчені у словацькому та польському – «obrus», чеському – «ubrus» зі значенням «скатертина». Оскільки мови постійно еволюціонують, із виникненням одних слів та виходом з ужитку інших, слова здатні змінювати значення, крім того, відбувається постійне запозичення слів з інших мов, то гіпотетично слово «хустка» перейнято з болгарської мови (Хуста, б.г.).

Звертаючи увагу на значення слів у старослов'янському словнику, складеному за рукописами X-XI століть, помічено, що слово «оуброусъ» застосовувалось у значенні плат, хустка, покривало (головне), а далі було посилення на слово «суда́рь», що використовувалося за старих часів з тим же значенням, а саме – «головна хустка», про що свідчать глаголичні ста-

рослов'янські рукописи – Маріїнське і Ассеманійове Євангеліє. Слово «суда́рь», є запозиченням із грецької мови, що також є запозиченням з латинської, де «sudarium» – хустка для утирання поту, хусточка для носа (Благова и др., 1994, с. 685, с. 723). У старослов'янських словниках слово «суда́рь» подано як головна хустка, платъ – полотно, тканина або «половина (пола, поль, дъвои)» (Благова и др., 1994, с. 449). М. Фасмер пов'язує хустку или хусту із значенням «платок», у множині – «хусты» позначає білизну, зауважуючи, що зустрічається це слово у граматиці 1388 р. (Хуста, б.г.). Таким чином, доведено, що слово «хустка» має давнє походження, запозичене з болгарської мови, тісно пов'язане з поняттям «убрус» та «суда́рь».

Отже, досліджуючи головні жіночі убори Подніпров'я, слід починати з розгляду «намітки», як називали «убрус» у давні часи, що тісно пов'язана з поняттям «хустка».

Намітка – «старовинний головний убір літніх жінок, що складається з шматка тонкої саморобної лляної тканини довжиною в три аршини і шириною близько аршина¹ (1 аршин = 0,7112 метр), що пов'язується навколо чола і потилиці, спускається кінцями не менше аршина на спину», – як зазначено у 1905 році у Працях Полтавської Вченої Архівної Комісії (Убрус, б.г.). Жінки у минулі часи покривали голову «так званою наміткою, або переміткою, тобто білою кісеєю, часом злегка перетканою або тільки місцями вишитою барвистими нитками, котра обводилася навколо високого до верху розширеного каптура з барвистої тканини (здебільшого з парчі), а ззаду спускалася донизу, але творячи якийсь бант, що своїми частинами широко виступав з обох боків голови. Вінок з квіток, або розпущене волосся та вплетені різнокольорові бинди мали дівчата. Буденний стрій позначався тільки хусткою, а дівчата заплітали коси» (Щербаківський, 1995, с. 115). Краї намітки зазвичай накрохмалювалися. У 1900 р. вони слугували церковним святковим оздобленням у деяких місцевостях Переяславського, Лохвицького, Гадячського, Роменського, Хорольського та Золотоносського повітів. Було помічено використання наміток для оббивки труни і покриття після смерті рук їхніх власниць у м. Хмилова Роменського повіту. До ХХ ст. у с. Турівка Прилуцького повіту намітки, білі хустки вийшли з моди. Намітку «не можна побачити навіть у церкві у найбільші свята. Молоде покоління у с. Погреби Прилуцького повіту носять одяг переважно з фабричних матеріалів, прагнучи бути схожими на міське населення» (Павловский и др., 1905, с. 73). Аналізуючи архівні матеріали, з'ясовано, що «намітки» побутували у Полтавській губернії разом з білими хустками, на зміну яких прийшли мануфактурні вироби. «Намітка» на Чернігівщині та у південних районах Київщини мала форму хустки з тканною червоною смужкою по краях. На Гуцульщині у Яворові «поверх білої перемітки одягали ще червону квітчасту хустку» (Матейко, 1996, с.

116). На Прикарпатті «завійка» мала квадратну форму, виготовлялась із найтоншого полотна з узорнотканими кінцями по двох паралельних сторонах. Її складали по діагоналі і зав'язували як хустку. У Косівському районі Івано-Франківщини «перемітку» морщили над чолом. На Львівщині і Івано-Франківщині побутували вишивані або узорноткані «бавниці» або «бавниці». Вони оздоблювалися вишивкою, поєднуючи кілька технік: «косичка», «зубці», «прутик», «стебнівка» та ін. «Бавниці» з узором синього, фіолетового та чорного кольорів носили жінки у піст або важки дні.

На всій території України «намітки» носили по-різному. Її пов'язували на зразок маленького циліндра або зрізаного конуса. Кінці «намітки» закріплювали на потилиці, опускаючи на плечі, інколи до нижнього рівня одягу або вище колін. На Поліссі «намітку» зав'язували півколом над чолом, на Поліссі – плоско; на Наддністрянщині – щільно обвивали навколо голови й шиї, опускаючи кінці на плечі, або на плечі та груди. На Буковині – заміжні жінки й дівчата укладали «рантух» таким чином, щоб полотнище спадало на плечі (Матейко, 1996, с. 115). На півночі Чернігівщини «пов'язки» були високими, а вже на півдні ставали нижчими. На Херсонщині – зав'язували дуже низько.

Завдяки лексичному багатству пам'яток української мови XVI – XVII ст. дізнаємося, що в той час, як «рантух» – це біле тонке полотно, фабричне полотно або «сувій» з домашнього полотна, у наддністрянському говорі лексема «рантух» є деталлю весільного одягу молодої, а саме довгий шмат білого полотна, який складався вчетверо по ширині і слугував своєрідним шарфом, що накидався поверх весільного одягу таким чином, щоб кінці були на одному рівні з краєм сукні. «Рантушокъ», зафіксований у 1584 р. як вид жіночого головного убору, – мала хустка, «намітка», у той час як вихідна форма – «рантухъ» (або «ранътухъ») у цей період засвідчена значеннями як вид жіночого головного убору – велика хустка, простирадло, полотно. Невелика хустка мала назву – «оуброусьць», у той час, як скатерть, хустка, шмат тканини, полотно називали – «обрусъ». «Фачелитью» називали хустину, що використовувалась переважно для носа (Гринчишин, 1985, с. 67).

До 1860-х рр. місцевий одяг був виключно домашнього виробництва. Жінки на свята до церкви пов'язували намітки, а «косинки» або «хустки» з білого полотна – у будні. Традиція носіння білих «хусток» залишилася до XX ст. (рис. 1).

У Прилуцькому, Лохвицькому, Гадяцькому та Зіньківському повітах «косинки» та старовинні головні хустки з домашнього білого полотна вийшли з моди. Бавовняні хустки фабричного виробу різних видів на поч. XX ст. набули поширення. Існували два способи пов'язувати голову хусткою: у місцевостях старого заселення, тобто переважно в повітах північно-західної части-

ни губернії, поширеним був спосіб пов'язувати хустку вузлом на верхівці голови (рис. 2. а-с), у східній частині губернії – звичайна пов'язка, вузлом на шиї (рис. 3).

Рис. 1. Дореволюційні листівки з колекції Володимира Козюка «Типи та види України». <http://surl.li/asnqz>

Fig. 1. Pre-revolutionary postcards from the collection of Volodymyr Kozziuk «Types and kinds of Ukraine». <http://surl.li/asnqz>

Рис. 2 а-с. Дореволюційні листівки з колекції Володимира Козюка «Типи та види України». Хустки, пов'язані вузлом на верхівці голови (північно-західної частини Полтавської губернії кін. XIX ст.). <http://surl.li/asnqz>

Fig. 2 а-с. Pre-revolutionary postcards from the collection of Volodymyr Kozziuk «Types and kinds of Ukraine». Headscarves tied with a knot at the top of the head (north western part of the Poltava province of the late 19th century). <http://surl.li/asnqz>

При цьому ці методи носіння хусток різко розмежовувалися. «У дівчат у Миргородському повіті пов'язка на голові робилася так, щоб верхня частина голови була обов'язково відкрита, і заплетена коса випускалася з косинками з-під підв'язки. Для заміжніх – посвітити волоссю – гріх і ганьба. Хустка обов'язково пов'язувалася вузлом у верхній частині голови, а не на шиї; інакше осміють, особливо у церкві чи на весіллі» (Павловский и

Рис. 3. Дореволюційні листівки з колекції Володимира Козюка «Типи та види України». Хустки, пов'язані вузлом на шиї (східної частини Полтавської губернії кін. XIX ст.). <http://surl.li/asnqz>

Fig. 3. Pre-revolutionary postcards from the collection of Volodymyr Kozziuk «Types and kinds of Ukraine». Headscarves tied with a knot on the neck (eastern part of the Poltava province of the late 19th century). <http://surl.li/asnqz>

др., 1905, с. 70). Поширений у східних слов'ян спосіб накидання на голову складеної по діагоналі хустки, дійшов до нас з давніх часів. Прямокутні кінці над чолом, а два гострі перехрещувалися під підборіддям і зав'язувалися вгорі, або позаду, обвиваючи шию. На теренах Полтавської губернії також зафіксовано ці способи носіння хусток (рис. 4 a-d).

Якщо порівнювати способи пов'язування хусток на Полтавщині та в інших регіонах України, то слід підкреслити, що вони мають більше спільних рис із способами носіння хусток на Поділлі, ніж у західних частинах країни. Найбільш поширений спосіб пов'язування хусток на Покутті – на потилиці (рис. 5a). На Гуцульщині хустки зав'язували у вузли «гуці» (рис. 5b). На Поділлі – на підборідді або ззаду на шиї (рис. 5c).

Крім цих основних способів пов'язування хустки були ще способи з різними локальними особливостями. Вони відзначалися такою ж багатою народною термінологією: «на гладко», «на зашні», «в калач», «по-молодецьки» та ін. На Івано-Франківщині хустка з конопляних та вовняних ниток була прямокутної форми, та складалася, таким чином, щоб ззаду залишилися два «роги».

Домоткані, так звані «старовицькі хустки», із тонкої вовняної пряжі на лляній або бавовняній основі прийшли на зміну переміток. Вони стали найпоширенішим головним убором. У селі виготовлялися з домотканих матеріалів, в місті – найчастіше з фабричних. З часом «старовицькі хустки» витіснилися фабричними. Бавовняні вироби найчастіше з'являлися з Мос-

Рис. 4 а-d.
Дореволюційні листівки
з колекції Володимира
Козюка
«Типи та види України».
Хустки, які обвивають
шию. <http://surl.li/asnqz>

Fig. 4 a-d. Pre-revolutionary
postcards from the
collection of Volodymyr
Kozyuk «Types and kinds
of Ukraine». Scarves that
wrap around the neck/
<http://surl.li/asnqz>

Рис. 5 а-с. Спосіб пов'язування хустки на Покутті (а), Гуцульщині (b), Поділлі
(с). <http://surl.li/asnqz>

Fig. 5 а-с. A method of headscarf tying in Pokuttia (a), Hutsulshchyna (b), Podillia
(с). <http://surl.li/asnqz>

ковської та Лодзінської мануфактур під впливом заробітків та військової служби. Хустки завивали навіть в спеку, наслідуючи моду (Павловский и др., 1905, с. 74).

Термінологія українського народного одягу – важливе історично-етнографічне джерело нації. Різноманіття локальних назв домотканого жіночого головного убору, інколи вишитого, поширеного на всіх теренах України, – «хустка», – має глибин-

ні витоки та потребує подальшого вивчення. Звертаючи увагу на дослідження О. Никорак (2013), зазначимо, що «список назв «хустин» в різних регіонах України ще може бути більш розширеним: «хустка», «хустка на в'язева», «хустка заткана», «старовицька хустка», «хустиця», «хустя», «фустка», «плат», «платина», «пулка», «півка», «пілка», «завіка», «завій», «завійка», «заткачка», «заматанка», «заголовок», «задіганка», «запанка», «гарусок», «літник»» (Матейко & Полянська, 1987, с. 198). До цього списку треба додати білу хустку, вишиту на кінцях, що носили на Чернігівщині та називали «гайструк», хустку вовняну з кольоровим візерунком, що називали «кестеман», головний вовняний квітчастий платок Полтавського походження, що називали «шалінбівка». Також «хустку» називали «платком» у Херсонській, Одеській, Чернігівській, Кролевецькій, Полтавській областях, що потребує подальшого вивчення (Матейко, 1996, с. 124, с. 128).

**Наукова
новизна та
практична
значимість
дослідження**

5

Ґрунтовно вивчено етимологію значущих понять українських головних уборів: «убрус», «хустка» та ін. Зазначені їхні характерні риси у різних регіонах України. Проаналізовано та подано способи пов'язування хусток кінця XIX – початку XX ст., означені характеристики їхнього виготовлення та поширення у повітах Полтавської губернії. Доведено, що у Полтавській губернії наприкінці XIX ст. одночасно існували два головних способи пов'язування хусток: у повітах північно-західної частини губернії поширеним був спосіб пов'язувати хустку вузлом на верхівці голови, у східній частині – вузлом на шії.

Висновки

6

Повсякденні ткани головні хустки призначалися для прикривання, утеплення й оздоблення голови заміжніх жінок. Взористоткані хустки виділялися локальною своєрідністю художнього вирішення. Святкові головні убори українок відрізнялися різноманітністю та витонченістю. Суворі завершеність властива формам цієї невід'ємної частини національного костюма як таким, що вдосконалюються протягом поколінь. Наприкінці XIX ст. майже зовсім знищуються намітки, на які витрачалося багато матеріалу. Головні убори нових форм практичніші, дешевші і легші. «Старовицькі хустки» поступаються місцем мануфактурним виробам. На початку XX ст. хустки стали найпоширенішим головним убором як у місті, так і в селі.

Список бібліографічних посилань

- Благова, Э. Цейтлин, Р., Геродес, С. Пацнерова, Л., & Бауэрова, М. (1994). *Старославянский словарь (по рукописям X–XI веков)*. Русский язык.
- Варивончик, А. В. (2020). *Художні промисли України: генеза, історична еволюція, сучасний стан та тенденції* [Дисертація доктора мистецтвознавства, Київський національний університет культури і мистецтв].
- Воропай, О. (1958). *Звичаї нашого народу. Український народний одяг*. <http://surl.li/asnprj>
- Гринчишин, Д. Г. (1985). Загальна характеристика лексико-семантичної системи. В Л. М. Полюга (ред.), *Українська історична та діалектна лексика* (с. 7–13). Наукова думка.
- Захарчук-Чугай, Р. (2008). *Українська вишивка* [Альбом]. Аверс.
- Кара-Васильєва, Т. (1984). *Творці дивосвіту*. Радянська Школа.
- Матейко, К. (1996). *Український народний одяг. Етнографічний словник*. Наукова думка.
- Матейко, К. І., & Полянська, О. В. (1987). Одяг. В *Гуцульщина: історико-етнографічне дослідження* (с. 189–203). Наукова думка.
- Никорак, О. (2013). Художня самобутність домотканих хусток Покуття. *Народознавчі зошити*, 4(112), 637–647.
- Ніколаєва, Т. (2005). *Український костюм. Надія на ренесанс*. Дніпро.
- Павловский, И. Ф., Мальцев, А. Ф., Падалка, Л. В., & Пархоменко, В. А. (Ред.). (1905). *Труды Полтавской Ученой Архивной Комиссии* (Вып. 2). Электрическая типография Г. И. Маркевича. <http://surl.li/asnqz>
- Сидорович, С. Й. (1979). *Художня тканина західних областей УРСР* [Монографія]. Наукова думка.
- Стамеров, К. (1978). *Нариси з історії костюмів* (Ч. 1). Мистецтво.
- Стельмашук, Г. (2013). *Українські народні головні убори*. Апріорі.
- Убрус. (б.г.). В *Толковий онлайн-словарь живаго великорусского языка Владимира Даля*. Взято 14 ноября, 2021 из <http://surl.li/asnpi>
- Хуста. (б.г.). В *ЛГΩ. Этимологический онлайн-словарь русского языка Макса Фасмера*. Взято 11 ноября, 2021 из <http://surl.li/asnpi>
- Щербаківський, В. (1995). *Українське мистецтво*. Либідь.

References

- Blagova, E. Tseitlin, R., Gerodes, S. Patsnerova, L., & Bauerova, M. (1994). *Staroslavjanskii slovar' (po rukopisyam X–XI vekov)* [Old Church Slavonic Dictionary (Based on the Manuscripts of the X–XI Centuries)]. *Russkii yazyk* [in Russian].
- Hrynchyshyn, D. H. (1985). Zahalna kharakterystyka leksyko-semantychnoi systemy [General Characteristics of the Lexical-Semantic System]. In L. M. Poliuha (Ed.), *Ukrainska istorychna ta dialektna leksyka* [Ukrainian Historical and Dialectal Vocabulary] (pp. 7–13). *Naukova dumka* [in Ukrainian].
- Kara-Vasylieva, T. (1984). *Tvortsi dyvosvitu* [Creators of the Wonderland]. *Radianska Shkola* [in Ukrainian].
- Khusta. (n.d.). In *ЛГΩ. Etimologicheskii onlain-slovar' russkogo yazyka Maksa Fasmera* [ЛГΩ. Etymological Online Dictionary of the Russian language by Max Fasmer]. Retrieved November 14, 2021, from <http://surl.li/asnpi> [in Russian].
- Mateiko, K. (1996). *Ukrainskyi narodnyi odiah. Ethnografichnyi slovnyk* [Ukrainian Folk Clothing. Ethnographic Dictionary]. *Naukova dumka* [in Ukrainian].

- Mateiko, K. I., & Polianska, O. V. (1987). Odiah [Clothes]. In *Hutsulshchyna: istoriko-etnografichne doslidzhennia* [Hutsul Region: Historical and Ethnographic Research] (pp. 189–203). Naukova dumka [in Ukrainian].
- Nikolaieva, T. (2005). *Ukrainskyi kostium. Nadiia na renesans* [Ukrainian Costume. Hope for a Renaissance]. Dnipro [in Ukrainian].
- Nykorak, O. (2013). Khudozhnia samobutnist domotkanykh khustok Pokuttia [On Original Artistic Features in Home-Woven Kerchiefs of Pokutia]. *The Ethnology Notebooks*, 4(112), 637–647 [in Ukrainian].
- Pavlovskii, I. F., Mal'tsev, A. F., Padalka, L. V., & Parkhomenko, V. A. (Ed.). (1905). *Trudy Poltavskoi Uchenoi Arkhivnoi Komissii* [Proceedings of the Poltava Scientific Archival Commission] (Issue 2). Electric printing house of G.I. Markevich. <http://surl.li/asnqz> [in Russian].
- Shcherbakivskiy, V. (1995). *Ukrainske mystetstvo* [Ukrainian Art]. Lybid [in Ukrainian].
- Stamero, K. (1978). *Narysy z istorii kostiumiv* [Essays on the History of Costumes] (Pt. 1). Mystetstvo [in Ukrainian].
- Stelmashchuk, H. (2013). *Ukrainski narodni holovni ubory* [Ukrainian Folk Headwear]. Apriori [in Ukrainian].
- Sydoorovych, S. Y. (1979). *Khudozhnia tkanyna zakhidnykh oblastei URSR* [Artistic Fabric of the Western Regions of the USSR] [Monograph]. Naukova dumka [in Ukrainian].
- Ubrus. (n.d.). In *Tolkovy onlain-slovar' zhivago velikorusskogo yazyka Vladimira Dalya* [Online Dictionary of the Living Great Russian Language by Vladimir Dahl]. Retrieved November 14, 2021, from <http://surl.li/asnni> [in Russian].
- Varyvonchuk, A. V. (2020). *Khudozhni promysly Ukrainy: geneza, istorychna evoliutsiia, suchasnyi stan ta tendentsii* [Arts of Ukraine: Genesis, Historical Evolution, Current State and Trends] [Doctoral Dissertation, Kyiv National University of Culture and Arts] [in Ukrainian].
- Voropai, O. (1958). *Zvychai nashoho narodu. Ukrainskyi narodnii odiah* [Customs of our People. Ukrainian Folk Clothing]. <http://surl.li/asnpj> [in Ukrainian].
- Zakharchuk-Chuhai, R. (2008). *Ukrainska vyshyvka* [Ukrainian Embroidery] [Album]. Avers [in Ukrainian].